

รายงานการวิจัยเรื่อง กิจกรรมเวลาว่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สถาบัน
เทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี

**The Leisure-Time Activities of Diploma Vocational Students at Rajamangala
Institute of Technology Nonthaburi Campus**

งานวิจัยนำเสนอในการสัมมนาทางวิชาการ ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ณ ห้อง 607 อาคาร 52 วันที่ 27 มีนาคม 2542

โดย รศ. ดร. กฤษมันต์ วัฒนามรงค์ และคณะ

Abstract

The purpose of this study was to investigate the leisure-time activities of diploma vocational students at Rajamangala Institute of Technology Nonthaburi Campus in academic year 1997. The samples were 354 students from 9 divisions. They were studying in the Division of Machine Mechanics, Construction, Computer Technology, Molding, Electrical Technology, Auto Mechanics, Metal Technology, Electronic Technology, and Architecture. They were selected by accidental sampling during three days of data collection. The instrument used was a four-scale questionnaire rated by frequency from usual, sometimes, lower, and zero levels of doing activities. The questionnaire was divided into 6 areas of activities. There were 35 questions in which 10 questions were asked in the area of recreation activities and 5 questions in each area of extra studying, religions, social services, adult entertainment, and part-time jobs. Data were analyzed by using percentage. The results indicated that the majority of students spent their leisure time at a sometimes level in the area of recreation, lower level in the areas of religions and adult entertainment, and zero level in the areas of extra studying, social services, and part-time jobs. The majority of students did not spend their leisure time at an usual level in any area of activities.

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษากิจกรรมเวลาว่างของนักศึกษาระดับ ปวส. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี ปีการศึกษา 2540 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 354 คน จาก 9 แผนกวิชาได้แก่ช่างกลโรงงาน ช่างก่อสร้าง ช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์ ช่างแม่พิมพ์ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างโลหะ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และสถาปัตยกรรม ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญที่พบนักศึกษา (Accidental Sampling) ในช่วงเวลา 3 วันที่ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่แบ่งระดับของความถี่ของการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับที่มีการปฏิบัติเป็นประจำ บ่อยครั้ง นาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติ เพื่อสอบถามกิจกรรมเวลาว่าง 6 ด้าน รวม 35 กิจกรรม ได้แก่กิจกรรมนันทนาการ จำนวน 10 กิจกรรม กิจกรรมด้านการเรียน ศาสนา ช่วยเหลือสังคม อบรมฯ และด้านอาชีพเสริม ด้านละ 5 กิจกรรม ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเปอร์เซ็นต์ พบว่า นักศึกษาส่วนมากทำกิจกรรมเวลาว่างด้านนันทนาการในระดับบ่อยครั้ง ทำกิจกรรมด้านศาสนาและด้านอบรมฯ ในระดับนาน ๆ ครั้ง ไม่เคยทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม กิจกรรมช่วยเหลือสังคม และกิจกรรมด้านอาชีพเสริม นักศึกษาส่วนมากไม่ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมด้านต่างๆ ในระดับเป็นประจำ

บทนำ

เวลาว่าง (Leisure Time) คือเวลาที่เป็นอิสระนอกเหนือจากงานประจำ รวมทั้งเป็นเวลา นอกเหนือจากการนอนหลับด้วย การใช้เวลาว่างส่วนหนึ่งมีความจำเป็นต่อร่างกาย อีกส่วนหนึ่ง เป็นการใช้เวลาอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และอิสระ โดยอาจแบ่งเวลาว่างได้ 3 ส่วนคือ เวลาที่ใช้พักผ่อน การบันเทิง และการพัฒนาตนเองหรือในการสร้างสรรค์ การใช้เวลาว่างจึงเป็นสิ่งจำเป็น อย่างยิ่งสำหรับบุคคล ผู้ที่ฉลาดจะแสวงหาการพักผ่อน โดยทำกิจกรรมต่างๆอันจะก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ตนเองและสังคมซึ่งจะเป็นการตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความพึงพอใจ ของบุคคล กิจกรรมที่ทำในเวลาว่างมีมากมาย สามารถเลือกได้ตามความสมัครใจ บางคนใช้เวลาทำ กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม บางคนใช้เวลาว่างทำกิจกรรมบางอย่าง เพื่อคลายความเครียด โดยไม่คาดคิดว่ากิจกรรมเหล่านั้นจะทำให้เกิดความเสียหายมาสู่ตนเองใน ภายหลัง ซึ่งนักเรียนและนักศึกษาโดยทั่วไปยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการใช้เวลาว่างให้ เกิดประโยชน์และเหมาะสม

สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี เป็นสถานศึกษาที่ให้ความรู้และเป็นแหล่ง วิทยาการด้านช่างอุตสาหกรรม นักศึกษาในสถาบันเป็นเยาวชนที่กำลังเจริญเติบโตและพัฒนาไปสู่ ความเป็นผู้ใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น อาจทำให้นักศึกษา ต้องเผชิญกับประสบการณ์ใหม่ๆหลายประการก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวเป็นอย่างมาก ปัญหาที่เกิดขึ้นจะมีผลกระทบและเกี่ยวโยงกันอย่างต่อเนื่องและซับซ้อน สาเหตุของปัญหาอาจ เกิดจากการไม่รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์รวมทั้งไม่รู้จักแบ่งเวลาทั้งในเวลาเรียน เวลาสำหรับ ปฏิบัติงานอื่นๆและการเลือกทำกิจกรรมในเวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จะทำ ให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี ซึ่งจะเป็แนวทางในการพัฒนาการใช้ เวลาว่างของนักศึกษาให้ถูกต้องเหมาะสมและได้ประโยชน์สูงสุด อันจะนำมาซึ่งความสำเร็จในการ พัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการทำกิจกรรมในเวลาว่าง ของนักศึกษาระดับ ปวส. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาพฤติกรรมการทำกิจกรรมในเวลาว่าง นักศึกษาระดับ ปวส. ที่กำลังศึกษา อยู่ใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต นนทบุรี ปีการศึกษา 2540 จำนวน 354 คน จาก 9 แผนกวิชา ได้แก่ ช่างกลโรงงาน ช่างก่อสร้าง ช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์ ช่างแม่พิมพ์ ช่างไฟฟ้า ช่างยนต์ ช่างโลหะ ช่างอิเล็กทรอนิกส์ และสถาปัตยกรรม

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยถือว่าการตอบแบบสอบถามของ นักศึกษาตอบตามความจริง
2. กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของประชากร

จำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. กิจกรรม หมายถึง สิ่งที่นักศึกษาปฏิบัตินอกจากการเรียนตามหลักสูตรในการวิจัยครั้งนี้ มีกิจกรรมที่กำหนดให้ 35 กิจกรรม
2. เวลาว่าง หมายถึง เวลานอกเหนือจากการเรียนปกติใน สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี
3. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ปกครอง ในการให้ความรู้เรื่องการใช้เวลาว่างที่ถูกต้องและเหมาะสม แก่นักศึกษา
2. เป็นแนวทางให้สถาบันการศึกษาและผู้ปกครอง จัดกิจกรรมที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาว่างได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
3. เป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาพฤติกรรมการใช้เวลาว่างของนักศึกษาระดับ ปวส. สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขต นนทบุรี

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี โดยเลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งสิ้น 3500 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie R.V. and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 346 คน ที่ความคลาดเคลื่อน .05 การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เพื่อความสะดวกในการเก็บข้อมูล จึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นห้อง โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่มี ชั่วโมงว่าง หรือเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนสามารถแบ่งเวลาให้ได้ หรือช่วงเวลาหลังเลิกเรียน ให้ได้จำนวนครบตามต้องการ ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเก็บข้อมูลจากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน มากกว่าขนาดที่ตารางของ Krejcie R.V. and Morgan กำหนดไว้ 8 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ แผนก และรอบเวลาเรียนของนักศึกษา

ตอนที่ 2 กิจกรรมเวลาว่างของนักศึกษามี 6 ด้าน ดังนี้

- 2.1 ด้านนันทนาการ ประกอบด้วย 10 ข้อคำถาม
- 2.2 ด้านเกี่ยวกับการเรียนเสริม ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม
- 2.3 ด้านศาสนา ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม
- 2.4 ด้านการช่วยเหลือสังคม ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม
- 2.5 ด้านอบายมุข ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม
- 2.6 ด้านอาชีพเสริม ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้นักศึกษาที่มีชั่วโมงว่าง หรือที่อาจารย์ผู้สอนสามารถแบ่งเวลาให้ได้ หรือช่วงหลังเลิกเรียนของนักศึกษาตอบแบบสอบถาม โดยให้เวลาในการตอบประมาณ 10 นาที หลังจากนั้นผู้วิจัยก็จะเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน ซึ่งผู้วิจัยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 3 วัน รวมจำนวนแบบสอบถาม 354 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่าแบบสอบถามสมบูรณ์ร้อยละ 100 จึงนำแบบสอบถามมาประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) และใช้ความถี่และค่าร้อยละ ในการพิจารณาลักษณะข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	311	87.8
หญิง	43	12.2
รวม	354	100.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละ ของนักศึกษาจำแนกตามอายุ

อายุนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
16-18 ปี	186	52.5
19-21 ปี	148	41.8
22 ปีขึ้นไป	20	5.7
รวม	354	100.0

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามแผนกวิชา

แผนก	จำนวน	ร้อยละ
ช่างกลโรงงาน	49	13.8
ช่างก่อสร้าง	36	10.2
ช่างเทคนิคคอมพิวเตอร์	51	14.4
ช่างแม่พิมพ์	21	5.9
ช่างไฟฟ้า	40	11.3
ช่างยนต์	45	12.7
ช่างโลหะ	30	8.5
ช่างอิเล็กทรอนิกส์	33	9.3
สถาปัตยกรรม	49	13.8
รวม	354	100.0

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามเวลาที่ศึกษา

เวลาที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
รอบเช้า	324	91.5
รอบบ่าย	30	8.5
รวม	354	100.0

ตอนที่ 2 กิจกรรมเวลารว่างของนักศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเวลาที่นักศึกษาจะใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมในเวลารว่างไว้ 4 ช่วง ประกอบด้วย

- เป็นประจำ หมายถึง การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมทุกวัน
- บ่อยครั้ง หมายถึง การใช้เวลาว่างทำกิจกรรม 2-7 วันต่อครั้ง
- นานๆครั้ง หมายถึง การใช้เวลาว่างทำกิจกรรมตั้งแต่ 7 วันขึ้นไปต่อครั้ง
- ไม่เคย หมายถึง ไม่เคยทำกิจกรรมนั้นๆเลย

กิจกรรมที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้มี 6 กิจกรรมหลักและแยกเป็นกิจกรรมย่อยรวม 35

กิจกรรม คือ

1. กิจกรรมนันทนาการ แยกเป็นกิจกรรมย่อย 10 กิจกรรม
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน แยกเป็นกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม
3. กิจกรรมทางศาสนา แยกเป็นกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม
4. กิจกรรมช่วยเหลือสังคม แยกเป็นกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม

5. กิจกรรมด้านอภายมุข แยกเป็นกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม

6. กิจกรรมอาชีพเสริม แยกเป็นกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาในการทำกิจกรรมนันทนาการ

กิจกรรมนันทนาการ	เวลาที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรม							
	เป็นประจำ		บ่อยครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เล่นกีฬา	78	22.04	156	44.06	111	31.36	9	2.54
2. เล่นดนตรีและร้องเพลง	65	18.36	133	37.57	121	34.18	35	9.89
3. ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์	165	46.61	128	36.16	52	14.69	9	2.54
4. เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์	34	9.61	82	23.16	162	45.76	76	21.47
5. เล่นอินเทอร์เน็ต	9	2.54	21	5.93	58	16.39	266	75.14
6. อ่านหนังสือ	76	21.47	162	45.76	102	28.81	14	3.96
7. เลี้ยงสัตว์และปลูกต้นไม้	41	11.58	77	21.75	171	48.31	65	18.36
8. เทียวศูนย์การค้า	34	9.61	137	38.70	176	49.71	7	1.98
9. ทักษนาจร	11	3.11	56	15.82	241	68.08	46	12.99
10. ทำงานบ้าน	88	24.86	145	40.96	99	27.97	22	6.21

จากตารางที่ 5

กิจกรรมนันทนาการ ที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ มากที่สุด คือ ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ จำนวน 165 คนคิดเป็นร้อยละ 46.61 รองลงมาคือ ทำงานบ้าน เล่นกีฬา อ่านหนังสือ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เล่นอินเทอร์เน็ต จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.54

กิจกรรมนันทนาการ ที่นักศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง มากที่สุดคือ อ่านหนังสือ จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 45.76 รองลงมา คือ เล่นกีฬา ทำงานบ้าน เทียวศูนย์การค้า ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เล่นอินเทอร์เน็ต จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.93

กิจกรรมนันทนาการ ที่นักศึกษาปฏิบัตินานๆครั้ง มากที่สุดคือ ทักษนาจร จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 68.08 รองลงมาคือ เทียวศูนย์การค้า เลี้ยงสัตว์และปลูกต้นไม้ เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.69

กิจกรรมนันทนาการ ที่นักศึกษาไม่เคยปฏิบัติ มากที่สุด คือ เล่นอินเทอร์เน็ต จำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 75.14 รองลงมาคือ เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์ เลี้ยงสัตว์และปลูกต้นไม้ ตามลำดับ น้อยที่สุด คือเทียวศูนย์การค้า จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.98

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม

กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม	เวลาที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรม							
	เป็นประจำ		บ่อยครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เรียนเสริมวิชาสามัญ	14	3.95	52	14.69	118	33.33	170	48.03
2. เรียนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์	7	1.98	34	9.60	110	31.07	203	57.35
3. เรียนเสริมวิชาเฉพาะสาขา ที่เรียน	14	3.96	41	11.58	93	26.27	206	58.19
4. เรียนเสริมวิชาดนตรี	8	2.26	16	4.52	77	21.75	253	71.47
5. เรียนเสริมวิชากีฬา	8	2.26	39	11.02	74	20.90	233	65.82

จากตารางที่ 6

กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม ที่นักศึกษปฏิบัติเป็นประจำ มากที่สุด คือ เรียนเสริมวิชาสามัญ และเรียนเสริมวิชาเฉพาะสาขาที่เรียน มีจำนวนเท่ากันคือ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.96 รองลงมาคือ เรียนเสริมวิชาดนตรีและเรียนเสริมวิชากีฬา มีจำนวนเท่ากันคือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.26 น้อยที่สุดคือ เรียนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.98

กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม ที่นักศึกษปฏิบัติบ่อยครั้ง มากที่สุดคือ เรียนเสริมวิชาสามัญ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 14.69 รองลงมาคือ เรียนเสริมวิชาเฉพาะสาขาที่เรียน เรียนเสริมวิชากีฬา เรียนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ น้อยที่สุด คือเรียนเสริมวิชาดนตรี จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.52

กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม ที่นักศึกษปฏิบัตินานๆครั้ง มากที่สุดคือ เรียนเสริมวิชาสามัญ จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ เรียนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ เรียนเสริมวิชาเฉพาะสาขาที่เรียน เรียนเสริมวิชาดนตรี ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เรียนเสริมวิชากีฬา จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90

กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม ที่นักศึกษไม่เคยปฏิบัติเลย มากที่สุดคือ เรียนเสริมวิชาดนตรี จำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 71.47 รองลงมาคือ เรียนเสริมวิชากีฬา เรียนเสริมวิชาเฉพาะสาขาที่เรียน เรียนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เรียนเสริมวิชาสามัญ จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 48.03

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาในการทำกิจกรรมทางศาสนา

กิจกรรมทางศาสนา	เวลาที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรม							
	เป็นประจำ		บ่อยครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. นั่งสมาธิ	7	1.97	27	7.62	199	56.24	121	34.17
2. ทำบุญและฟังเทศน์	6	1.69	42	11.86	228	64.41	78	22.04
3. พัฒนาวัด	9	2.54	23	6.50	169	47.74	153	43.22
4. สวดมนต์	71	20.06	73	20.62	156	44.07	54	15.25
5. บริจาคทาน	14	3.96	89	25.14	198	55.93	53	14.97

จากตารางที่ 7

กิจกรรมทางศาสนา ที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ มากที่สุด คือ สวดมนต์ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.06 รองลงมาคือ บริจาคทาน พัฒนาวัด นั่งสมาธิ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ทำบุญ และฟังเทศน์ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.69

กิจกรรมทางศาสนา ที่นักศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง มากที่สุดคือ บริจาคทาน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 25.14 รองลงมาคือ สวดมนต์ ทำบุญและฟังเทศน์ นั่งสมาธิ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ พัฒนาวัด จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50

กิจกรรมทางศาสนา ที่นักศึกษาปฏิบัตินานๆครั้ง มากที่สุดคือ ทำบุญและฟังเทศน์ จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 64.41 รองลงมาคือ นั่งสมาธิ บริจาคทาน พัฒนาวัด ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ สวดมนต์ จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 44.07

กิจกรรมทางศาสนา ที่นักศึกษาไม่เคยปฏิบัติเลย มากที่สุดคือ พัฒนาวัด จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 43.22 รองลงมาคือ นั่งสมาธิ ทำบุญและฟังเทศน์ สวดมนต์ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ บริจาคทาน จำนวน 53 คิดเป็นร้อยละ 14.97

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาในการทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคม

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม	เวลาที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรม							
	เป็นประจำ		บ่อยครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ค่ายอาสาพัฒนา	7	1.98	18	5.08	103	29.10	226	63.84
2. เป็นอาสาสมัครมูลนิธิเพื่อ สาธารณะประโยชน์	7	1.98	18	5.08	103	29.10	226	63.84
3. งานบริการชุมชน	4	1.13	21	5.93	77	21.75	252	71.19

4. งานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	1.69	29	8.19	129	36.44	189	53.68
5. พัฒนาสถานศึกษา	11	3.11	39	11.02	160	45.20	144	40.67

จากตารางที่ 8

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ มากที่สุด คือ พัฒนาสถานศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.11 รองลงมาคือ ค่าอาสาพัฒนา เป็นอาสาสมัครมูลนิธิเพื่อสาธารณประโยชน์ งานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ งานบริการชุมชน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.13

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ที่นักศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง มากที่สุดคือ พัฒนาสถานศึกษา จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.02 รองลงมาคือ งานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานบริการชุมชน ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ค่าอาสาพัฒนา เป็นอาสาสมัครมูลนิธิเพื่อสาธารณประโยชน์ มีจำนวนเท่ากันคือ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.08

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ที่นักศึกษาปฏิบัตินานๆครั้ง มากที่สุดคือ พัฒนาสถานศึกษา จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 45.20 รองลงมาคือ งานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ค่าอาสาพัฒนา เป็นอาสาสมัครมูลนิธิเพื่อสาธารณประโยชน์ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ งานบริการชุมชน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 21.75

กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ที่นักศึกษาไม่เคยปฏิบัติ มากที่สุดคือ งานบริการชุมชน จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 71.19 รองลงมาคือ ค่าอาสาพัฒนา เป็นอาสาสมัครมูลนิธิเพื่อสาธารณประโยชน์ งานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ พัฒนาสถานศึกษา จำนวน 144 คิดเป็นร้อยละ 40.67

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาในการทำกิจกรรมด้านอบายมุข

กิจกรรมด้านอบายมุข	เวลาที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรม							
	เป็นประจำ		บ่อยครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สูดบุหรี	7	1.97	27	7.63	199	56.22	121	34.18
2. เสพยาเสพติด	6	1.69	42	11.87	228	64.41	78	22.03
3. คืมสุรา	9	2.54	23	6.50	169	47.74	153	43.22
4. เล่นการพนัน	71	20.06	73	20.62	156	44.07	54	15.25
5. เที่ยวกลางคืน	14	3.95	89	25.15	198	55.93	53	14.97

จากตารางที่ 9

กิจกรรมด้านอบายมุข ที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ มากที่สุด คือ เล่นการพนัน จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 20.06 รองลงมาคือ เทียวกลางคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เสพยาเสพติด จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.69

กิจกรรมด้านอบายมุข ที่นักศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง มากที่สุดคือ เทียวกลางคืน จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 25.14 รองลงมาคือ เล่นการพนัน เสพยาเสพติด สูบบุหรี่ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ดื่มสุรา จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.50

กิจกรรมด้านอบายมุข ที่นักศึกษาปฏิบัติมานานๆครั้ง มากที่สุดคือ เสพยาเสพติด จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 64.41 รองลงมาคือ สูบบุหรี่ เทียวกลางคืน ดื่มสุรา ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เล่นการพนัน จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 44.07

กิจกรรมด้านอบายมุข ที่นักศึกษาไม่เคยปฏิบัติ มากที่สุดคือ ดื่มสุรา จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 43.22 รองลงมาคือ สูบบุหรี่ เสพยาเสพติด เล่นการพนันตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เทียวกลางคืน จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.97

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของนักศึกษาในการทำกิจกรรมอาชีพเสริม

กิจกรรมอาชีพเสริม	เวลาที่ใช้ปฏิบัติกิจกรรม							
	เป็นประจำ		บ่อยครั้ง		นานๆครั้ง		ไม่เคย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. พนักงานในร้านค้า	6	1.69	19	5.37	75	21.19	254	71.75
2. ลูกจ้างในสถานประกอบการ	9	2.54	16	4.52	71	20.06	258	72.88
3. รับงานมาทำที่บ้าน	9	2.54	23	6.50	70	19.77	252	71.19
4. ขายของ	25	7.06	32	9.04	85	24.01	212	59.89
5. เกษตรกรรม	15	4.24	18	5.08	49	13.84	272	76.84

จากตารางที่ 10

กิจกรรมอาชีพเสริม ที่นักศึกษาปฏิบัติเป็นประจำ มากที่สุด คือ ขายของ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.06 รองลงมาคือ เกษตรกรรม ลูกจ้างในสถานประกอบการ รับงานมาทำที่บ้าน ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ พนักงานในร้านค้า จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.69

กิจกรรมอาชีพเสริม ที่นักศึกษาปฏิบัติบ่อยครั้ง มากที่สุดคือ ขายของ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 9.04 รองลงมาคือ รับงานมาทำที่บ้าน พนักงานในร้านค้า เกษตรกรรม ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ลูกจ้างในสถานประกอบการ จำนวน 18 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.08

กิจกรรมอาชีพเสริม ที่นักศึกษาปฏิบัติมานานๆครั้ง มากที่สุดคือ ขายของ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 24.01 รองลงมาคือ พนักงานในร้านค้า ลูกจ้างในสถานประกอบการ รับงานมาทำที่บ้าน ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ เกษตรกรรม จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.84

กิจกรรมอาชีพเสริม ที่นักศึกษาไม่เคยปฏิบัติ มากที่สุดคือ เกษตรกรรม จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 76.84 รองลงมาคือ ลูกจ้างในสถานประกอบ พนักงานในร้านค้า รับงานมาทำที่บ้าน ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ ขายของ จำนวน 212 คิดเป็นร้อยละ 59.89

สรุปผล

1. กิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษาส่วนมากทำบ่อยครั้งได้แก่ เล่นกีฬา ดูภาพยนตร์ เล่นดนตรี อ่านหนังสือ ทำงานบ้าน เทียวศูนย์การค้า เล่นเกมส์คอมพิวเตอร์ ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ ทัศนอาจร และ เล่นอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม ที่นักศึกษาส่วนมากไม่เคยกระทำได้แก่ เรียนเสริมวิชาดนตรีเรียนเสริมวิชากีฬา เรียนเสริมวิชาเฉพาะสาขา เรียนเสริมวิชาคอมพิวเตอร์ และเรียนเสริมวิชาสามัญ ตามลำดับ
3. กิจกรรมทางศาสนา ที่นักศึกษาส่วนมากทำนาน ๆ ครั้งได้แก่ ทำบุญฟังเทศน์ นั่งสมาธิ พัฒนาวัด สวดมนต์ บริจาคทาน ตามลำดับ
4. กิจกรรมช่วยเหลือสังคม ที่นักศึกษาส่วนมากไม่เคยทำได้แก่ งานบริการชุมชน เป็นอาสาสมัครมูลนิธิเพื่อสาธารณะประโยชน์ค่ายอาสาพัฒนา งานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ
5. กิจกรรมด้านอบายมุข ที่นักศึกษาส่วนมากทำนาน ๆ ครั้งได้แก่ เสพยาเสพติด สูบบุหรี่ ดื่มสุรา เล่นการพนัน และเที่ยวกลางคืน ตามลำดับ
6. กิจกรรมอาชีพเสริมที่นักศึกษาส่วนมากไม่เคยทำได้แก่ เกษตรกรรม ลูกจ้างในสถานประกอบการ พนักงานในร้านค้า รับงานมาทำที่บ้าน และขายของ ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. กิจกรรมนันทนาการที่นักศึกษาส่วนมากทำบ่อยครั้งเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น (อายุ 16-21 ปี) เป็นช่วงวัยที่ต้องการเข้ากลุ่มเพื่อน เพื่อต้องการให้กลุ่มเพื่อนยอมรับ และกิจกรรมนันทนาการเป็น กิจกรรมเพื่อการพักผ่อน และคลายความเครียดจากการเรียน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความต้องการของวัยรุ่นสรุปได้ 7 ประการ คือ

1. ต้องการความเชื่อมั่นหรือช่วยเสริมความมั่นใจให้มากขึ้น
2. ต้องการอิสระเป็นตัวของตัวเอง
3. ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน
4. ต้องการมีประสบการณ์ในความสัมพันธ์กับคนอื่น
5. ต้องการความช่วยเหลือเพื่อพัฒนาความสามารถ
6. ต้องการมีโอกาสที่จะได้พัฒนาทักษะทางสังคม
7. ต้องการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ

2. กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนเสริม นักศึกษาส่วนมากไม่เคยทำเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเครียดจากการเรียนและฝึกปฏิบัติวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรมากแล้ว เมื่อมีเวลาว่างจึงอยากทำกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลินและผ่อนคลาย จึงไม่มีความสนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติม นักศึกษามักวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาและความเข้มงวดในการเรียนของสถาบันและวิธีการสอนของอาจารย์ เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการศึกษามีผลมาจากความสนใจทางด้านอาชีพถ้าคิดว่าความรู้นั้นได้นำไปใช้ในงานอาชีพจะให้ความสนใจมากกว่าความรู้ที่ไม่ได้นำไปใช้ในงานอาชีพ นอกจากนี้การเรียนวิชาชีพไม่มีการแข่งขันมากเมื่อเทียบกับการเรียนในระดับมัธยมศึกษา และการเรียนเสริมไม่เป็นค่านิยมของนักศึกษาในสถาบันการสอนวิชาชีพ

3. กิจกรรมทางศาสนา นักศึกษาทำศาสนกิจนาน ๆ ครั้งเพราะนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าการปฏิบัติศาสนกิจเป็นเรื่องของผู้สูงอายุ นักศึกษากำลังอยู่ในวัยรุ่น กำลังอยู่ในระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทุกด้านเพื่อรับกับสถานภาพใหม่ของการเป็นผู้ใหญ่และประสบการณ์ที่วัยรุ่น แต่ละคนประสบจะแตกต่างกันออกไปทั้งในปริมาณและคุณภาพสุดแล้วแต่ภูมิหลังของครอบครัว และลักษณะพื้นฐานของนักศึกษาแต่ละคนความรู้สึกว่าตนเองมีพลังมากกว่าผู้สูงอายุทำให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนั้นยังไม่มีวุฒิภาวะพอที่จะเข้าใจโลกและชีวิตตามคำสอนของศาสนาที่ต้องใช้ประสบการณ์และปัญญาอย่างมากจึงจะเข้าใจได้ การทำศาสนกิจจึงน่าเบื่อหน่ายสำหรับวัยรุ่น อีกประการหนึ่ง คือ ค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม ซึ่งค่านิยมนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง วัยรุ่นโดยทั่วไปมีลักษณะธรรมชาติอย่างหนึ่งคือ ความต้องการเป็นอิสระไม่ต้องการการผูกมัดอยู่ใต้คำสั่งของผู้ใหญ่ หรือคำสอนใดๆ ดังนั้นผู้ใหญ่ควรจะต้องอบรมสั่งสอนให้รู้จักควบคุมตนเอง และรักษาระเบียบวินัยภายในตน และแสดงให้เห็นและยอมรับว่าการเป็นอิสระเสรีนั้นไม่ใช่การกระทำตามใจชอบ หากต้องดำเนินควบคู่กับการรับผิดชอบ และสิ่งที่กระทำต้องอยู่ในกรอบแห่งศาสนาและจริยธรรมของสังคมด้วย จึงถือว่าเป็นสิ่งที่ดีงามมีคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ถ้าค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรม ย่อหย่อนในกลุ่มวัยรุ่นเมื่อใด น่าจะเป็นสัญญาณอันตรายเตือนแก่สังคมว่าผู้ใหญ่ในอนาคตของสังคมนั้นจะเป็นอย่างไรต่อไปในอนาคตด้วย

4. กิจกรรมช่วยเหลือสังคม นักศึกษาส่วนมากไม่เคยทำเพราะเป็นกิจกรรมที่ไม่ได้จัดไว้ในหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาเองไม่มีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดกิจกรรมประเภทนี้บ่อยนักทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรม

5. กิจกรรมด้านอบายมุข นักศึกษาส่วนมากทำกิจกรรมอบายมุขนานๆ ครั้งในสภาพของสังคมปัจจุบัน ปัญหาของวัยรุ่นมีมากซึ่งอาจนำไปสู่อบายมุขอันเกิดจากสาเหตุดังนี้

1. สภาพครอบครัวเกิดความแตกแยก และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดี
2. สภาพเศรษฐกิจ คือ ความยากจน
3. จากตัวเด็กเองที่ไม่ใช่ปัญญาในการดำเนินชีวิต หรือเกิดจากการคบเพื่อน ถูกล่อลวง

ชักจูงได้ง่าย

4. ความบกพร่องทางจิต มีความเครียด มีปัญหาต่อต้านสังคม เด็กมีแนวโน้มก้าวร้าวหรือ เพราะการบ่มนิสัยทางครอบครัว

5. สาเหตุทางด้านกามารมณ์ สิ่งยั่วยุต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม

นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมรอบด้าน การโฆษณา หนังสือพิมพ์ หนังสืออ่านเล่น ภาพยนตร์ วิทยุโทรทัศน์ เป็นอีกสาเหตุหนึ่งให้นักศึกษา “อยากลอง” เพื่อหาประสบการณ์

6. กิจกรรมอาชีพเสริม นักศึกษาส่วนมากไม่เคยทำเพราะนักศึกษาไม่ค่อยมีเวลาว่างที่ต่อเนื่องกันเป็นเวลานานพอที่จะกระทำ กิจกรรมอาชีพเสริมซึ่งกิจกรรมแต่ละประเภทเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาในการกระทำต่อเนื่องกัน เช่น พนักงานในร้านค้า รับงานมาทำที่บ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ค่านิยมของการทำงานและการเรียนไปด้วยกันไม่เป็นค่านิยมของนักศึกษาไทย ครอบครัวไทยเลี้ยงบุตรหลานส่งให้เล่าเรียนจนจบการศึกษาแล้วจึงหางานทำ นักศึกษาจึงไม่มีความสนใจหางานหรือทำอาชีพเสริมขณะเรียน

ข้อเสนอแนะ

นักศึกษาส่วนมากยามว่างทำกิจกรรมนันทนาการด้วยการเล่นกีฬา สถาบันควรส่งเสริมและสนับสนุนการกีฬา โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ และสถานที่ให้นักศึกษา พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียน กิจกรรมช่วยเหลือสังคม และกิจกรรมอาชีพเสริมควบคู่กันไป ด้วยเพื่อให้นักศึกษาไม่ใช้เวลาว่างไปทำกิจกรรมอบายมุขโดยสามารถดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีชมรมต่าง ๆ ให้เพียงพอกับความต้องการ และความสนใจของนักศึกษา
2. ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณแก่ชมรมต่าง ๆ อย่างเพียงพอ
3. ควรให้แต่ละชมรมดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของชมรมที่ตั้งไว้
4. ควรจัดให้มีการอบรมระยะสั้นทางด้านวิชาการ และวิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษาที่สนใจสามารถเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในวิชาชีพนั้น ๆ
5. จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีบรรยากาศของการเรียนที่ดี กระตุ้นให้นักศึกษาสนใจใฝ่ศึกษาด้วยตนเอง ในการพัฒนาทั้งวิชาการและวิชาชีพ เช่น ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด และศูนย์บริการทางการเรียนต่างๆ ควรจัดเวลาบริการให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างนอกจากการเรียนได้เต็มที่

บรรณานุกรม

กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, อาชีวศึกษา: ปรัชญา หลักการ และทฤษฎี, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2538, 118 หน้า.

พระธรรมปิฎก, พุทธธรรมกับปรัชญาการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์, คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2539, SR Printing, 87 หน้า

สัญญาลักษณ์ เทียมถนอม, การศึกษาไทยในสถานการณ์โลก, มิติใหม่, กรุงเทพฯ, 2538, 151 หน้า

สุคา จันทน์เอม, จิตวิทยาทั่วไป, ครั้งที่ 6, กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2533, 253 หน้า.

คณะผู้วิจัย

รศ. ดร. กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ หัวหน้าโครงการ

นายราพีง เจริญยศ

นายธีรชาติ นุสโส

นายเดชา แสงจินดา

นายสมชาย ทรงประกอบ

นายวัลลภ ศรีพระราม

นางสาวสวนันท์ มั่งชู

นางพวงรัตน์ เข้มมณฑา